

Ez történik a Magyarországi Evangélikus Egyház X. Zsinat 10. ülészakán – Szombati nap

Létrehozva: 2015.11.21. 09:40, frissítve: 2015.11.23. 13:28

Szöveg és fotó: Horváth-Bolla Zsuzsanna

Budapest – 2015. november 20-án és 21-én tartja a Magyarországi Evangélikus Egyház X. Zsinata 10. ülészakát. Napirenden szerepelnek többek között az országos tisztségviselők éves beszámolóí, felújítási projektek kérdései, a misszió és a jövő évi költségvetés is.

(Jelen tudósítás nem a zsinat jegyzőkönyve. Nem szerepel benne minden hozzászóló és minden hozzászólás, valamint minden beadott anyag, szó szerinti formában - a szerk.)

9.06

Rövid imádság és ének után megkezdődött a 10. ülészak tizenkettedik ülése, amelyen **Abaffy Zoltán**, a Zsinat nem lelkészi elnöke elnököl. A 2000. évi I. törvény módosítása – Az egyház háztartásáról - a szükségessé vált törvénymódosítás a kötelezettségvállalások ellenjegyzése tárgyában lesz általános és részletes vita, amelynek előterjesztője Ittész András, zsinati tag, a Törvényelőkészítő Bizottság elnöke.

A törvény a következőkben módosulna:

1. § Az egyház háztartásáról szóló 2000. évi I. törvény 14. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép: „(4) Az országos egyháznál és intézményeknél az utalványozás csak ellenjegyzés mellett történhet. Az országos egyháznál és az intézményeknél a gazdasági vezető hatáskörébe tartozik az ellenjegyzés, amennyiben a pénzügyi fedezet rendelkezésre áll. A gazdasági vezető ellenjegyzési hatásköre kiterjed a kötelezettségvállalások ellenjegyzésére is. A Magyarországi Evangélikus Egyház költségvetéséről szóló törvény szakmai ellenjegyzőket is meghatározhat.

2. § E törvény 2016. január 1. napján lép hatályba.

A zsinat most nem szavazott erről a módosulásról.

9.14

A 13. ülésen **Fabiny Tamás** püspök számol be a **Reformációi Emlékbizottság** 2015. évi munkájáról. A püspök elmondta, hogy az elmúlt napon Genfben vett részt a **Lutheránus Világszövetség** vezetőségi ülésén.

A Reformációi Emlékbizottság a Zsinat által a 2009. évi III. törvényben meghatározott keretek közt folytatja munkáját, évi négy alkalommal ülésezik, Fabiny Tamás vezetésével.

A bizottsági tagok mellett védnöki testület is működik, amelyben most változás állt be. **Sulyok Elemér** OSB elhunytával az emlékbizottság **Várszegi Asztrik** főapátot kérte fel helyére.

A Lutheránus Világszövetség a reformációra való emlékezést globálisan jelölte ki 2010-es stuttgari nagygyűlése után. A 2017-es nagygyűlés Namíbiában kerül majd sorra, ott, ahol ugrásszerűen nő a kereszténység száma. Az országban 90 százalék keresztény és 60 százalék evangélikus (német és finn misszió hatására). A püspök beszámolójában utalt arra, hogy ez a megemlékezés már nem csak az evangélikus illetve protestáns egyházak ügye, hanem a II. Vatikáni Zsinat szellemében a katolikus egyházé is. Nem a szakadást, hanem az egyház megújulását ünnepeljük. Példának hozta Ferenc pápának nemrégiben a római evangélikus templomban elmondott beszédét, amelyben igencsak nagy nyitottságot mutatott a közös úrvacsora lehetősége előtt. A semper reformanda jegyében meg kell újulnunk, a reformáció naponkénti folyamat.

Már 2010 óta rendszeresen tartjuk a tematikus éveket, ezeket intézményeink, gyülekezeteink, médiumaink is feldolgozzák. Az idei, 2015-ös **Reformáció és oktatás** év plakátját („*Tanítványok vagyunk*”) ezúttal is a békéscsabai **Szeberényi Gusztáv Adolf Evangélikus Gimnázium, Művészeti Szakközépiskola, Általános Iskola, Óvoda, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium** tanulója készítette.

A következő tematikus évben, 2016-ban a **Reformáció és nemzet** (vagy tartalmilag helyesebben: **Reformáció és nemzetek**) téma kerül elénk. Erre utal az emlékbizottság által választott szlogen („*Sok nyelv – EGYház*”) is, mely a tartalom hangsúlyozása érdekében vállalta az etimológiai szempontú helytelenséget [az egyház szó valójában az id+ház ’szent ház’ tőből származik].

A tematikus évek feldolgozása és a reformációi témák növekvő mértékben vannak jelen egyházunkban: a teljesség igénye nélkül említhetjük a Híd-magazin (az állami Reformáció Emlékbizottság támogatásával) 8000 példányban megjelent Luther-számát, továbbá gyülekezeti és egyházmegyei tematikus rendezvények sorát, az Evangélikus Presbiterek Országos Találkozóját, a Lelkészi Munkaközösségek előadásait és az országos felügyelői találkozót, melyek egyaránt reformációi fókusszal zajlottak le az idei évben.

A **Luther válogatott művei sorozat** eddig megjelent három kötete után 2015. november 10-én mutatták be az 5. számú, Prédikációk című kötetet. A bemutatón sajnos budapesti gyakorló lelkészek közül senki sem jelent meg - jegyezte meg a püspök.

Örömteli hír, hogy a 8., Asztali beszélgetések című elfogyott, a kiadó szándéka szerint is a lehető legszélesebb olvasóközönséget megszólító kötet új kiadása vált szükségessé. Az Asztali beszélgetések című kötetről több rangos recenzió is napvilágot látott: Margócsy István tollából az Élet és Irodalom (LVIII. évf. 46. szám), valamint Balázs Mihály részéről a Credo (XXI. évf., 2015/2) hasábjain. Az Északi Egyházkerület nyári lelkesztalálkozóján a Gyülekezeti és Missziói Osztály segítségével vetélkedőt szerveztek a lelkészek számára az eddig megjelent kötetekben foglalt Luther-írások ismeretéből – a vetélkedő anyaga a szervezőktől más alkalomra is elkérhető. Jelenleg több kötet előkészítése folyik párhuzamosan, a következő bemutató 2017-re valószínűsíthető. A könyvkiadás munkája nem fog tehát véget érni 2017-ben, ahogyan a reformáció sem csak 2017 ügye, hanem folyamatosan benne kell élnünk - hangsúlyozta a püspök.

Luther Márton élete rajzfilmsorozat 4., római epizódja is elkészült - folytatta beszámolóját a Reformációi Emlékbizottság vezetője, aki magát a sorozat botcsinálta producerének

apoztrofálta. - így magyar nyelven jelenleg három epizód áll rendelkezésre (1., 3., 4.), további három van gyártásban (2., 5., 7.). Richly Zsolt és 30 fős csapata dolgozik ezen. A Lackfi János nevével fémjelzett forgatókönyv a 8. epizódig készült el. 2015-ben elkészült továbbá az 1. epizód német, valamint az 1., 3. és 4. epizód angol szinkronizált verziója. A külföldi változatok bemutatójára Wittenbergben került sor: a német változatot 2015 januárjában a **Martin-Luther-Bund** és a **Gustav-Adolf-Werk** teológiai konferenciáján, a három angol epizódot pedig a **Lutheránus Világszövetség fiatal reformátorok hálózatának világméretű találkozásán** 2015 augusztusában mutatták be. Ez utóbbi alkalommal a rendező és az egyházi producer jelenlétében fórumbeszélgetésre is sor került; a körülbelül háromszáz fős közönségtől kapott visszajelzések mellett élénk sajtóvisszhang is kísérte a vetítést. Egy erre a célra felállított munkacsoport – **Kodácsy-Simon Eszter, Mesterházy Balázs, Sztrókey Edit és Zsóri-Ments Orsolya** – közreműködésével megindult a pedagógiai segédanyag (digitális tananyag) kidolgozása az egyes epizódokhoz. A különböző korcsoportoknak készülő feladatok segítik a sorozat hittan- vagy történelemórai feldolgozását, de felnőtt csoportok, gyülekezeti alkalmak előkészítéséhez is ötletet adhat. Egyházunk folyamatos, jelentős anyagi szerepvállalása mellett a sorozat kiemelt külföldi támogatói a **Lutheránus Világszövetség, a vesztfáliai és a finnországi evangélikus egyház** valamint a **Német Szövetségi Köztársaság budapesti nagykövetsége**. Ez évben pályázati támogatást kaptunk a **Médiatanácstól**, valamint az **MTVA** új megbízott elnöke, **Vaszily Miklós** is megerősítette a sorozat televíziós sugárzására korábban kapott ígéretet. A korábban remélt, évenkénti állami támogatásra vonatkozóan ugyanakkor elutasító választ kaptunk.

A tavalyi zsinati ülés zárását követően került sor a 2014-es **Reformáció és kultúra** év ünnepi hangversenyére, melyen az emlékbizottság által kiírt kórusműpályázat legsikerültebb műveit szólaltatták meg evangélikus együtteseink és bemutatták a pályázat anyagából készült igényes kottakiadványt. A született művek reménység szerint egyházunkban, a testvéregyházakban és külföldön is megtalálják helyüket, megismerésük beépült az evangélikus iskolákban tanító énektanárok és templomi énekkarokat irányító karvezetők 2015. októberi, V. szakmai konferenciájának programjába.

A bizottság által a tavalyi évben kiírt színpadimű-pályázat nem hozta meg a remélt eredményt. A beadott pályaművek sokféle értéke mellett nem volt köztük olyan, aminek a megvalósítását az egyház jó szívvvel és komoly anyagi vállalással támogathatná: a zenei, szövegeknyvbéli, drámai hiányosságok mellett elsősorban tartalmi, teológiai szempontból nem érkezett be valóban fajsúlyos, a reformáció üzenetét mai nyelven megfogalmazó elképzelés. A három legértékesebb tervezetet honorálta a bírálóbizottság: Ittzés Tamás Sola gratia – The Luthers ragtime-/jazzopera Martin Luther King és Luther Márton életéről című, valamint Laczó Zoltán Vince Egy az Isten című pályázata megosztott második díjban (50–50 000 Ft), Joó Zoltán Luther könnyei koncertdráma című pályázata harmadik díjban részesült (25 000 Ft).

Ez év őszén jelent meg a **Korálelőjátékok az Evangélikus énekeskönyvhöz** című gyűjtemény **Bence Gábor** és **Gálos Miklós** szerkesztésében. A 175, különböző korokból származó előjáték között mintegy ötven új kompozíció is található evangélikus énekeinkhez. A felekezetközi és a nemzetközi mutató egyházunkon kívül is jól használhatóvá teszi a hiánypótló kötetet, mely elsősorban istentiszteleti használatra, a középfokú képesítésű kántorok szintjét szem előtt tartva készült.

Az emlékbizottság támogatta továbbá **Fassang László** Karácsonyi látomások című CD-lemezének kiadását. A ceglédi evangélikus templomban található stílushangszeren készült összeállítás J. S. Bach orgonaművei mellett improvizációkat tartalmaz, a korálokra épülő műsor íve a jászoltól a kereszti ível.

Idén is sor került a Korálünnepre, mely 2015. november 8-án volt Kiskőrösön, **Farkasné Gombár Ildikó** helyi egyházzene-szervezésében, a környékbeli énekkarok és fúvósegyüttes részvételével. Iskolai projektek A Reformáció és oktatás évében kiemelten sok iskolai programra került sor, ezek nagy részének szervezését az **Evangélikus Pedagógiai-szakmai Szolgáltató és Továbbképző Intézet** (EPSZTI) vállalta magára.

Az emlékbizottság által kiírt iskolatörténeti pályázatra négy jelíges beadvány érkezett, ezek közül a bírálóbizottság – **Czente Miklós** igazgató (Evangélikus Országos Levéltár), **Hubert Gabriella** tudományos munkatárs (Evangélikus Országos Könyvtár), **Németh Ildikó** főlevéltáros (MNL GYMSM Soproni Levéltára) valamint **Tóth Árpád** egyetemi docens (Miskolci Egyetem Történettudományi Intézete) – értékelése alapján három pályázat felelt meg az eredeti kiírásnak.

Az elbírált pályázatok sorrendje és a jelígek feloldása: 2. helyezett, pályadíj bruttó 150 000 Ft „Egy falusi tanítónő”: Pillanatképek a bokodi ágostai hitvallású evangélikus népiskola történetéből a kezdetektől az államosításig – Lázár Anikó 2. helyezett, pályadíj bruttó 150 000 Ft „RHT kutató”: A csornai evangélikus iskola története – Tubán József 3. helyezett, pályadíj bruttó 100 000 Ft „A bűvópatak”: A gimnázium újrarendezése Aszódon – id. Detre János. A díjak átadására 2015. október 16-án került sor az **Angyalföldi József Attila Művelődési Központ**ban a tematikus év alkalmából megrendezendő ünnepi gálaműsor keretében. Ugyanez alkalommal adták át az EPSZTI által kiírt diákpályázatok díjait is.

A budapesti Insula Lutherana program keretében zajlik az Evangélikus Országos Múzeum felújítása, a Deák téren létrejövő új központ kialakítása. A múzeum teljesen megújult kiállítása várhatóan 2016 őszén nyitja meg kapuit. A hétéves digitalizálási program keretében 2015-ben a Magyar Evangélikus Digitális Tárbá került új anyagok pl. az iskolai értesítők (évkönyvek) vagy a Keresztyén Igazság 1989–2013. évfolyamának lapszámai (<http://medit.lutheran.hu/>) – ezzel az anyaggal is segíteni kívánták az iskolatörténeti pályázaton indulók munkáját. A programban résztvevő szervezetek (ábécérendben): Arcanum Adatbázis Kft., Evangélikus Országos Könyvtár, Evangélikus Országos Levéltár, MEE Gyűjteményi Tanács, MEE Internet Munkacsoport, MEE Reformációi Emlékbizottság, Ordass Lajos Baráti Kör, Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum.

A **Magyar Evangélikus Bibliográfia** készítése is folytatódik, jelenleg majdnem 360 000 oldal található, a rekordok száma közelít a 20 000-hez. Sorra jelennek meg az **Evangélikus**

emlékút ÉMOP-pályázathoz kapcsolódó kötetek: a közép-dunántúli kötetet Észak-Magyarország, majd az Észak-Alföld fogja követni.

A megkezdett munkák sorában szerepel a **Luther-végrendelet hasonmás kiadását** tanulmánnyal kíséző, **id. Fabiny Tibor** nevével fémjelzett kötet újbóli kiadása magyar, német és angol nyelven. Az emlékbizottság kezdeményezte egy, a reformáció alapvető tanításait röviden kifejtő magyarázó tábla elhelyezését a fasori reformációi emlékparkban. A tábla létrehozását az emlékbizottság védnöke, **Mesterházy Ákos** támogatta.

Emlékbizottságunk saját projektjeinek terv szerinti folytatása mellett a hazai és külföldi ökumenikus és állami partnerekkel való együttműködés is tág teret kínál a reformációi üzenet újrafogalmazásának. A 2017-es megemlékezésre való ökumenikus készülés szempontjából jelentős a 2016-os Szent Márton évhez való kapcsolódásunk. Ebben szerepet kap A szembenállástól a közösségig című LVSZ–római katolikus dokumentum bemutatása, amire várhatóan 2016 elején kerül sor. A Magyarország kormánya által létrehozott Reformáció Emlékbizottságban jelen van a Magyar Katolikus Egyház képviselője **dr. Pápai Lajos** megyéspüspök személyében, illetve 2016-ban több ökumenikus programra is sor kerül majd országszerte. Az állami emlékbizottság által most első alkalommal kiírt programpályázat a továbbiakban fél évente ad majd lehetőséget egyházi jogi személyek, így gyülekezeteink számára, hogy 150 000 – 2 millió forint nagyságrendben támogatást nyerjenek a 2017-es előkészületekhez kapcsolódó programokra (konferencia, csendesnap stb.). Bátorítjuk a testvéreket, hogy éljenek ezzel a lehetőséggel, helyi közösségeikben aktívan képviselve a reformációi gondolat jelenidejűségét. A 2017-es év folyamán várhatóan egyházkerületenként kerül majd sor egy–egy reformációi hangsúlyú találkozóra. Emellett az emlékbizottság és az országos egyházzenei bizottság országos evangélikus kórustalálkozó megszervezését vette tervbe. 2017-ben reformációi nagykiállítás lesz az evangélikus és a református egyház, valamint a Nemzeti Múzeum szakembereinek szervezésében, a Dísz téri volt Honvéd Főparancsnokság épületében. A Wittenbergben 2017. május–szeptember közt rendezett „világkiállításon” is képviselteti magát egyházunk. Az Országos Presbitérium határozott Luther Márton egyházunk birtokában lévő eredeti végrendeletének kölcsönadásáról a németországi ünnepi évad eseményeire. Cserében egyházunk 2017 augusztusában „magyar hétvége” rendezésére kap lehetőséget Wittenberg városának központi helyszínein. A programban kétnyelvű istentisztelet, kulturális programok, teológiai konferencia és magas szintű egyházi és állami jelenlétet feltételező fogadás is szerepel. Az állami emlékbizottság által tervezett központi ünnepek: 2017. január 6-án a Művészetek Palotájában kerül sor a reformációi emlékév nyitányára, 2017. október 31-én pedig központi ünnepeket szerveznek a Papp László Budapest Sportarénában. 2017-ben nívós kulturális programokra (köztük a lipcsei Tamás-templom kórusának magyarországi turnéjára és a Magyar Állami Operaház több kapcsolódó bemutatójára) is számíthatunk.

A Reformációi Emlékbizottság az egyház megnövekedett költségvetési terheinek ismeretében és a kölcsönös teherviselés jegyében vállalta az emlékbizottság 2009. november 24-én elfogadott, 2017-ig tartó költségvetésének átcsoportosítását a 2015–2017 közti időszakban összesen 20 000 000 (azaz húszmillió) forint értékben, amit a korábbi egyeztetések fényében kimondottan az Evangélikus Hittudományi Egyetem fejlesztésére fordít a fenntartó. A Luther válogatott művei könyvsorozat, a Luther-rajzfilmmel kapcsolatos munkálatok kiteljesedése és egyéb áthúzódó projektek érdekében kértük, hogy az emlékbizottság által felajánlott 20 000 000 (azaz húszmillió) forintot a 2017-es évfordulót követő két évben bocsássák az emlékbizottság rendelkezésére. Az Országos Presbitérium korábbi határozatának megfelelően a Luther-szobor terve – 2015–17 között összesen 50 000 000 (ötvenmillió) forint értékben – lekerült a napirendről: ez a betervezett és korábban jóváhagyott összeg teljes egészében felhasználható az egyház egyéb céljai számára. Összességében tehát a Reformációi

Emlékbizottság költségvetéséből 50 millió forint szabadon felhasználható és 20 millió forint átütemezett összeg kerülhet most más célú felhasználásra.

9.55

Radosné Lengyel Anna déli kerületi felügyelő hiányolta a bizottság munkájából a legkisebb falutól a legnagyobb gyülekezetekig tartó konkrét cselekvési tervet. Nem szavazta meg a végrendelet kölcsönadását és nem támogatja, mert bár a magyar–német kapcsolatoknak ez használ, de véleménye szerint így nem lehet majd a végrendelethez kapcsolódó ünnepségeket rendezni. Hiányolta Sárvár nevét a beszámolóból, amely a magyarországi reformáció történések központja volt.

Fábri György északi kerületi felügyelő javasolta, hogy a gyülekezeti és intézményi kezdeményezéseket hálózatos formában jelenítsék meg, hogy érezzék a gyülekezetek és intézmények, hogy 2017 közös ügyünk.

Hafenscher Károly örömét fejezte ki, hogy Fabiny püspök is hangsúlyozta, hogy a két emlékbizottság közötti munka mennyire jól működik. Elmondta, hogy az elmúlt napokban zárult le a gyülekezeti pályázatuk, amellyel evangélikus egyházközségeket is támogattak. A sárvári templom teljes rekonstrukcióját is átvállalták, így Sárvár kiemelt jelentőségű lesz.

Detre János lelkész bár érzi, hogy a katolikus irányba a nyitottságot, de jó lenne, ha a reformátusokkal és a baptistákkal is rögzített kapcsolatok lennének e téren. A lelkészakadémiákon foglalkozni kellene a reformációi ünneplés előkészítéséről.

Gregersen-Labossa György lelkész nagy örömmel hallgatta a beszámolót és méltányolja a komoly munkát. Az ökumenikus kérdésben nem elegendők az egyházvezetői lözungok, hanem jó lenne, ha a gyülekezetekben sem úgy határoznák meg önmagukat az evangélikusok, mint akik a római-katolikusokkal szembe mentek.

Kendeh Gusztáv a restaurált orgonákról kiadandó CD lemezre hívta fel a figyelmet hozzászólásában. Véleménye szerint a gyülekezetek templom-helyreállításaiikkal és renoválásaiikkal készülnek az ünnepre, de sok esetben az orgonák helyreállítása ebből kimarad, mert ennek költségei nem biztosítottak.

Orosz Gábor Viktor a templomkert projektre hívta fel a figyelmet, amelyet Kapolcsra is le fognak vinni és hangsúlyozta

Rostáné Piri Magda a vasmegyei gyülekezetek és események megemléztetését hiányolta.

Fabiny Tamás válaszában elmondta, hogy a bizottságot kéri helyén kezelni. Minden tag a saját munkája mellett végzi feladatát, olyan feladatokat nem szeretne, ha rátestálnának munkatársaira, amely meghaladja már az erejüket. A többi felekezettel való együttműködést természetesnek tartja, de sosem a másik gyülekezettel szemben, vagy annak kárára. „A reformátusokkal közös zsinatot tervezünk, de ez nem jelenti a saját hitvallásosságunk feladását. Nincsen napirenden az, hogy a református egyházba beolvadunk!” - cáfolta a püspök az utóbbi időben fellebbent pletykát. A neoprotestáns gyülekezetekkel szemben elmondta, hogy az ő személyüket se tekintsük konkurenciának, végezzük a feladatunkat rendben és akkor nem kell félni az ő munkájuktól.

10.21

Szavazás következik.

Az emlékbizottság 2017 utánra áthúzódó feladatainak elvégzéséhez a Törvényelőkészítő Bizottsággal összhangban a következő törvénymódosítást terjesztették Zsinat elé:

2015. évi ... törvény a reformáció 500. évfordulója megünneplésének előkészítéséről szóló 2009. évi III. törvény módosításáról

1. § A reformáció 500. évfordulója megünneplésének előkészítéséről szóló 2009. évi III. törvény 7. §-a hatályon kívül helyezésre kerül.

2. § E törvény elfogadása napján lép hatályba.

A hatályon kívül helyezendő törvénycikk: „7.§ Az Emlékbizottság megbízatása 2017. december 31-el a törvény erejénél fogva megszűnik.”

10.23

Próhle Gergely a zsinat tekintélyét féltve arra kért a zsinatot, hogy máskor az ilyen törvényt a költségvetésbe beágyazva szavazzák meg.

A név szerinti szavazás során a zsinati tagok támogatták a törvénymódosítást.

10.27

A tizennegyedik ülésen a Magyarországi Evangélikus Egyház 2016. évi költségvetése – a költségvetési törvény megtárgyalása – kerül megtárgyalásra **Próhle Gergely**, országos felügyelő és **Csorba Gábor**, gazdasági osztályvezető előterjesztésében.

Az országos felügyelő elmondta, hogy az egyház saját mozgástere az utóbbi években drámaian csökkent, főleg az egyház egyszázalékos bevételeinek csökkenése miatt. A pályázati rendszer miatt azonban megfigyelhető az is, hogy egyfajta tartalmi prostituálódás megy végbe, aminek az evangélikus egyház épüléséhez és jövőjéhez nem sok köze van” - mondta a felügyelő, mire többen felkapták fejüket.

„Világbajnokok vagyunk saját magunk lábán lövésében - folytatta **Próhle Gergely**. - Saját ünnepeiket mily módon üljük meg? A közös reformációi ünnepség október hónap közepén egy fővárosi moziban a látványos és tudatos leértékelése a reformáció fontosságának. Nem tudom rossz néven venni más egyházaktól, ha erre az egészre rátelepednek. Úgy kellene megszervezni saját ünnepeinket, hogy azok valóban vonzóak legyenek. A tegnapi ünnepségen sem sikerült minden úgy, ahogyan azt szeretnénk volna, elég kevesen voltunk! Miért nem jönnek ilyen alkalmakra el a teológusok?” - vetette fel.

„Az Üllői úti székház felújítása kapcsán ígéretekkel van tele a padlás és a pályázati rendszer kiszámíthatatlansága a mi stratégiai tervezésünket lehetetlenné teszi - mondta. - Ugyanez vonatkozik az intézményi átvételekre is, amelyek miatt sokszor másodlagos kérdéssé válnak a betervezett ügyek.”

Az országos felügyelő hangsúlyozottan elmondta, hogy az intézmények után kapott pénz az nem az intézményeké, hanem az egyházé: „Ha ezek az intézmények nem egyházi intézmények lennének, nem kapnának ennyi támogatást.”

10.35

Csorba Gábor pár dián vetítette ki a költségvetési változásokat. Sok pályázatnál kell főállású szakembert felvenni, amelyet a pályázati pénzekből finanszíroznak és az országos irodaigazgató hatásköre a munkaerő felvétele. A Reformációi Emlékbizottság számára kiutalt összegek átcsoportosítására és módosítására kerül sor. A járadék és az egyszázalék az a szabad összeg, amivel az egyház rendelkezhet.

A MEE 2016. évi költségvetése a 14,3 milliárd Ft bevétellel szemben 14,5 milliárd Ft-os kiadási és mintegy 1 milliárd Ft-os beruházási előirányzatot tartalmaz. A 2015. évi várható költségvetési maradvány összege 4,6 milliárd Ft lesz, így a kiadási többletet tartalmazó költségvetés gazdálkodási nehézséget nem okoz, mindössze a költségvetési tartalék előirányzat 3,5 milliárd Ft-ra történő mérséklődését eredményezi. A Közép-Európai Keresztény Találkozó 133 millió forintos költségvetéséből 12 millió forintos önrészt vállalt a Magyarországi Evangélikus Egyház. Az Üllői úti székház felújításához 860 millió Ft kapcsolódik

A Zelenka Pál Szolidaritási Alapnál a tervezett 500 millió Ft bevétellel szemben 409 millió Ft ráfordítás áll, így a tartalékok szintje 2016. végére az 1 milliárd Ft-ot kis mértékben meghaladja majd.

Az intézményi körben jelentkező többlet kiadások – melyből az Evangélikus Hittudományi Egyetemenél mintegy 83 millió Ft merül fel – teljesíthetők, miközben az oktatási tartalékalap 1,3 milliárd Ft-ról 1,2 milliárd Ft-ra csökken. A diakóniai intézményeknél a 2016. évi gazdálkodás mintegy 110 millió Ft-os ráfordítás emelkedés mellett valósul meg, melynek egy része bevételi oldalon nem áll rendelkezésre, így a tartalékok szintje a 2015. év végére várható 249 millió Ft-ról várhatóan 215 millió Ft-ra mérséklődik.

10.54

Hozzászólások következnek.

Gregersen-Labossa György lelkész, a Diakóniai Bizottság vezetője, a diakóniai szolgálatban az egyetlen ember, akit a zsinat választott, ezért most ő képviseli a diakóniai munkaágot a diakóniai tartaléklapról szóló véleményük közvetítésében. Az Országos Presbitériummal vitában állnak a tartalékalapok és azok felhasználását illetően. Az Országos Iroda diakóniai osztályvezetőjének és munkatársainak a fizetését is már ebből az alapból biztosítják, így az nem terheli a költségvetést. A fenntartó evangélikus egyháznak azonban illene ezt az összeget biztosítani – a diakóniai bizottság vezetője szerint.

Stermeczki András a teológia irányába átcsoportosítandó összeg felhasználására kérdezett rá. 2015 a Reformáció és oktatás éve, s ennek ellenére az állami finanszírozás a hitoktatás finanszírozásában csökkent, mert csak a nyolcfős csoportokat veszik figyelembe. Hogyan fogják később a különbözetet fedezni? – vetette fel a kérdést.

Hafenscher Károly felvetette a tizenhatodik ülés előrehozását és rövidítését javasolta, hogy a misszió ügyére több idő juthasson. Ezt a zsinat elfogadta. A költségvetési vita folytatódik.

Hallgatóné Hajnal Judit iskolaigazgató az oktatási tartalékalappal kapcsolatban megkérdezte, hogy a kötelező oktatást támogató ofertóriumot miért szüntették meg. Két éve megváltozott az állami finanszírozás és az intézmények szoros költségvetéssel működnek. A sajátos nevelési igényű gyerekekkel való foglalkozást (logopédus, fejlesztő pedagógus) illetően még nem sikerült megegyezni az állammal, ezért a tartalékalapokhoz kénytelenek nyúlni az intézmények. A fejlesztésre szánt összegek azonban fogyatkozóban vannak. Az ilyen irányú munka megszüntetése nem lenne jó üzenetű egy egyházi intézménynél.

Kendeh Gusztáv elmondta, hogy az Egyházzenei Bizottság tavaly hatmillió forint támogatást kapott, de több mint 30 millió forint igény érkezett. A költségvetési tervezetben jelenleg 10 millió forint tervezet szerepel, így a tavalyi restanciákat sem tudják pótolni. Plusz keretet kért erre a fontos igényre.

Zsugyel János szerint minden egyes ügynök van hitéleti és költségvetési vonzata is. A Számvevőszék elnökeként elmondta, hogy a költségvetési tervezet megalapozott, a maradványok magas összege tapasztalható annak ellenére, hogy a feladatokra plusz források kellene. A tervezet megteremtí a kiegyensúlyozott gazdálkodás feltételrendszerét, ezért elfogadását javasolja.

Ittész András elmondta, hogy hosszú idő után először a tárgyév előtt fogadná el a zsinat a költségvetést és ez segítené a tervezést.

Orosz Gábor Viktor az Evangélikus Hittudományi Egyetemen végrehajtott fejlesztést illetően elmondta, hogy bár átfogó képe nincsen, de tudja, hogy munkatársakat vettek fel: Kószeghy Miklós, Kodácsy-Simon Eszter, Vince Katalin, László Virgil személyében. Emellett hatékony minőségfejlesztés indult el.

Pröhle Gergely elismerte, hogy az intézmények területén szemléletbeli különbség van. „Az intézményi támogatás nem az intézmények pénze, annak ellenére, hogy az intézmények kapják - mondta. - De tekintettel arra, hogy ennek a nagy egyházi közösségnek részei, így az állami támogatáshoz hozzájutnak. A pénz sorsáról ennek megfelelően az egész egyház dönt.” Az osztályvezető fizetését elfogadja, hogy ne a diakóniai pénzekből finanszírozzák. Az orgonafelújítással kapcsolatban elmondta, hogy olyan orgonákat ne újítsunk fel, amelyeket senki sem hallgat, ahogyan olyan ingatlanokat is felesleges felújítani, ahol gyülekezeti élet nem folyik.

Csorba Gábor szerint a nevesített tartalékokból lehetne áthelyezni az orgonafelújításra.

11.30

Szavazás kezdődik a költségvetésről.

11.37

Tizenötödik ülésen **Buday-Malik Adrienn** az egyházak számára elérhető támogatásokról tartott tájékoztatót és javasolta egy a pályázatokat koordináló intézmény létrehozását.

Krámer György országos irodaigazgató fél attól, hogy párhuzamosság lesz az Országos Iroda már meglévő osztályaival.

A zsinat elfogadta a javaslat megvizsgálását.

12.05

A tizenhatodik ülésen **Tölli Balázs**, a Zsinat nem lelkeszi alelnökének vezetésével a missziói munkaág megújításának kérdései kerülnek elő. Az előterjesztő: **Orosz Gábor Viktor**, zsinati tag, a Teológiai Bizottság elnöke lesz. A számos egyeztetés után beadott anyag **ITT** elolvasható. Ez az anyag három műhely munkája, a **Teológiai Bizottság**, a **Missziói Bizottság** és a **Gyülekezeti és Missziói Osztály** írása lett egybedolgozva. Az eltérő hangsúllyal bíró munkaprogramok nem hátrányt, hanem előnyt jelentenek a mi felfogásunkban - mondta Orosz Gábor Viktor.

Ordinált lelkészek végezték el ennek az anyagnak az összeállítását, akik a Bibliára és a hitvallási iratokra esküt tettek, ami biztosítéka a tanbeli egységnek. Alapvető konszenzus jött létre ezzel a dokumentummal. „Nem tehetjük meg, hogy belső, közénk éket verő viták megosszanak bennünket!” - hangsúlyozta az előadó.

Javaslatként szerepel, hogy a Missziói Bizottság három taggal bővüljön. A különböző missziói ágak, területek is kibontásra kerültek az anyagban.

Az előadó arra kérte a zsinatot, hogy támogassák a sok apró egyeztetésen létrejött anyag előrejutását, és ne gátolják meg a további, e téren végzendő munkát. Az összefogást, a tervek megvalósítását, a pozitív hangot kérte.

12.20

Hozzászólások következnek.

Hafenscher Károly mérföldkőnek nevezte az anyag elkészültét, ahonnan lehet előre lépni, még akkor is, amikor tisztában vagyunk azzal, hogy „sokunkból kitört a keserűség, egészen a tegnapi éjszakát is beleértve”. Elmondta, hogy sajnós van számos olyan hívószó, amit még ki sem fejthet a másik ember, máris ugranak rá egyesek. Ebből is le kell vonni a tapasztalatokat. „Most van az a pillanat, hogy lenullázzunk egy csomó dolgot, most van az, amikor túlléphetünk bizonyos sérelmeket, megtalálva az egyensúlyt az országos evangélizációs munka és a gyülekezeti hangsúlyú gyülekezeti munka között” - mondta.

Szeverényi Jánossal közösen szeretnének egy felajánlást tenni. Bár Orosz Gábor Viktor azt mondta, teológiailag megvan a közös platform, mégis létezik egy-egy textusnak a különböző értelmezése és mégis vannak különböző teológiai alapállások. Összefogásra lenne szükség, azért Szeverényi János és Hafenscher Károly együtt szeretné most különböző kegyességi irányzatokat meghívni egy közös együttgondolkodásra, Révfülöpre, amikor is testvéri módon végig lehetne a dolgokat gondolni.

Szemerei János püspök köszönetét fejezte ki Orosz Gábor Viktornak, hogy a korábbi vajúadás után egy térképre kerültek a különböző munkát végző testvérek. Hafenscher Károlynak és Szeverényi Jánosnak is köszönetet mondott a megbékélt különbözőségért.

Gáncs Péter püspök örömeinek adott hangot, hogy kulturált teológiai disputa valósulhatott meg. Jó, ha az Evangélikus Hittudományi Egyetem ebben besegít. Kérte a sajtót, hogy a pozitív üzenetek is menjenek ki a nyilvánosság elé, attól függetlenül, hogy számos összecsiszolódásra van szükség. A bizottsági bővítés akkor szerencsés, ha nem fizetett alkalmazottak kerülnek be a bizottságokba.

Lupták György elmondta, hogy három éve arra vár, hogy a zsinat kezdjen el arról beszélni, hogy a különböző irányokból jött kollégák hogyan tudnak egy irányba menni. „Sokszíniú egyház vagyunk, ami nem tegnap óta van így!” - mondta. Mindig is voltak evangélizációs irányok, ez a parázs még mindig izzik. Sok új missziós lehetőség nyílt ki előttünk. A Gospel

Sasok missziót végez, ha egy EGOT-on énekelhet, vagy ha vincellér szemináriumot tartanak - ezek reméljük nem hiábavalókat, ahogyan az elmúlt hetek egymásnak odamondogatása sem volt hiábavaló - mondta Lupták György.

Solt-Száráz Csenge mind teológiai és biblikusan is méltatta az anyagot és javasolta az LMK-k számára is a feldolgozást. Mit tehetünk együtt a misszióért? - ez legyen a fókuszban.

Stermeczki András támogatja a javaslat elfogadását és a munka elkezdését, de szerinte túl sok ez a hetven oldalas anyag. Vannak benne olyan ágak, amelyek aránytévesztésben vannak a beadott anyagban. Hiányolta, hogy csak egy munkaágnál talál ráfordítandó összeget.

Fábri György a sokszínűséget méltatta, de figyelmeztetett, hogy erről az anyagról jelenleg nem fogunk szavazni. „Tüskék és feszültségek után most indul el egy beszélgetés, aminek a végén lesz majd előterjesztés is.” Sok részmegoldás és felvetés található benne, arányeltolódások vannak és s bár osztja az örömet, de kéri, hogy valamikor jussunk el oda, amikor lesz konkrét előterjesztés.

Fabiny Tamás a 70 oldal együttlátása még csak egy kicsi lépés. Azt várta volna, hogy legalább az összeférhető és össze nem férhető dolgokra tegyenek jelzéseket. Nem lehet a törvényeket javaslatokkal formálni.

Hafenscher Károly elmondta, hogy amikor a legnagyobb a sötétség, akkor kezdődik az új nap. Ő nem eufóriát, hanem egy új lehetőséget ünnepel ma. Az érdemi beszélgetésnek és a kemény feladatoknak örül. Január 28-29-én lenne ez a Színgazdag egyház, egy Krisztus alatt, egy küldetéssel című konferencia.

Nagybocskai Tamás már harmadik körben olvassa a kissé átformált anyagot, ami számára az alkalmatlanságunkat mutatja. Amikor a missziói parancsnak engedelmeskedve valaki lelkészi pályára megy, nem élheti meg odakint foglalkozásként a munkáját. A misszió a lelkészi munka szerves része. „Ha létrehozunk egy szeretettel foglalkozó osztályt, akkor nagyobb lesz a szeretet? Lesz-e eredmény, ha intézményesítjük a dolgokat?” - vetette fel a kérdést. „Meg kellene vizsgálni, hogy mik azok a tényezők, amik a missziói munkát akadályozzák? Azt gondolom, hogy amikor több gyülekezetben megbotránkozott dolgok történnek, azok nem válnak javunkra.”

Orosz Gábor Viktor szerint is ki kell tűzni egy határidőt, amikorra előterjeszhető anyagot tárnak a Zsinat elé.

12.56

A tizenhetedik ülésen, **Tölli Balázs** elnökletével a téma a A választásokról és a szavazásokról szóló 2005. évi VII. törvény módosítása és előkészítő, elvi vitája következik, **Laborczi Géza** országos presbiter, a Zsinat által kiküldött munkacsoport vezetőjének előterjesztésében.

„Mindannyian tudjuk, hogy az emberi törvények folyamatos javításra szorulnak, hiszen korhoz kötötten születnek meg. Így van ez az evangélikus választási törvénnyel kapcsolatosan is. Mielőtt azonban a változtatáshoz kezdenénk – előírásaink szerint is, de a praktikum okán is – szükséges néhány fontos elvi kérdés eldöntése. Ez pedig a Zsinat lehetősége és felelőssége. Az előkészítő munkabizottságnak a kérdezés lehetősége és felelőssége adatott. E kettő találkozásából – hitem szerint is – megújulás jöhet létre, nem pedig értelmetlen vita” - mondta az előadó.

Előkerült a javaslatban a mandátumok, a választhatósági feltételek, a gyülekezeti lelkészek-, az intézményi küldöttek választásának, a választások megszervezésének kérdése.

Ittész András a javaslat továbbmunkálása mellett tette le voksát, a szavazást feleslegesnek véli, ahogyan **Hafenscher Károly** is.

Laborczi Géza módszertani segítséget várt volna a Zsinattól, hogy lássák, mely irányba kell elmozdulniuk. Ha a bizottság megkapja erre a jogot, akkor ennek eleget fognak tenni.

László Virgil felvetette, hogy a tegnapi országos tisztségviselők beszámolóiban is felvetődött, hogy az egyházi struktúrát gondolják át. Erre tekintettel kellene a választási törvényt is átalakítani, mert ez a felállást is megváltoztatná.

13.09

Abaffy Zoltán zárszavával ért véget a Zsinat. *2016. február 26-án lesz a következő ülés.*

A hangosítást kilenc éven át végző rokonától, **Abaffy Zoltántól** is búcsúzott a Zsinat nemlelkészi vezetője.